

SANAL KİTAPLAR
2000

ISBN978-625-97249-6-6

ÇORUM COĞRAFYASI

KAYNAK ESERLER: 83

ÇORUM COĞRAFYASI

Mahmut Selim GÜRSEL
2000

ÇORUM CAĞRAFYASI

Mahmut Selim GÜRSEL
1999

ISBN978-625-97249-6-6

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

TAKTİM

Mahmut Selim GÜRSEL

ÇORUM COĞRAFYASI İLİMİZİN YERİ VE
TANIMI

TÜRKİYA HARİTASI

ÇORUM'UN TÜRKİYEDEKİ YERİ

ÇORUM YERLEŞİM YERLERİ

MAHALLİ İDARELER HARİTASI

ÇORUM'UN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

MERKEZ İLÇE YOL HARİTASI

ÇORUM FİZİKİ HARİTA

ÇORUM'UN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ

ÇORUM'UN JEOLJİK YAPISI

İLİMİZDE BULUNAN DAĞLAR

İLİMİZDE BULUNAN DAĞLARIN LİSTESİ

ÇORUM'DA BULUNAN OVALAR

ÇORUM'DA BULUNAN VADİLER (Boğaz)

ÇORUM'DA BULUNAN AKARSULAR

ÇORUM AKARSULARIN UZUNLUKLARI

ÇORUM'DA BULUNAN GÖL VE GÖLETLER

ÇORUM'DA BULUNAN GÖL VE GÖLET LİSTESİ

YAPILMAKTAN OLAN GÖLETLER

KAYNAK VE YERALTI SULARI

ÇORUM'DA İKLİM VE KUŞAKLARI

ÇORUM NÜFUS BİLGİLERİ

ÇORUM MEVSİM ÖZELLİKLERİ

ÇORUM'UN DOĞAL VE TARIMSAL BİTKİ
ÖRTÜSÜ

ÇORUM'DA ARAZİ'DE TOPRAK KULLANIMI

ÇORUM'DA TABİİ VE TARIM BİTKİ TÜRLEİ

ÇORUM'DA TABİİ VE EVCİL HAYVAN
TÜRLEİ

ÇORUM'DA DEPREMLER

ÖNSÖZ

Çorum'u Çorum yapan değerlerden birisi kültürdür. Kültürün bilinmesi için, yazılı belgeleri herkesin bilgisine sunmak gereklidir.

Araştırmalarımı birinci baskıda yaptığım sıralama dışında ikinci baskıda biraz değişiklik yapmak zorunda kaldım. Çalışmamın detaylarını biraz geliştirmek ve hataları düzeltmek zorunluluğu ve birinci baskıda yazı puntosunun küçük olması sebebiyle bazı tenkitler almam sebebiyle ikinci baskıda yazı puntosunu büyütmem, kitabın sayfa adedinin çoğalması sebebiyle çalışmamı dört bölüm halinde yayımlamayı uygun gördüm.

Bu bölümde sosyal olayları derledim. İkinci kitapta ise folklor bölümünü, üçüncü kitapta ilçeleri, dördüncü kitapta Çorumlular bölümünü yayımlamayı düşünmekteyim.

Araştırmalarımın baş kaynakçası "Çorumlu Dergisi ", İhsan Sabuncuoğlu'nun yayımlanmış çalışmaları bana yön verdi. Çalışmama yardımda bulunan bütün emeği geçenlere teşekkürlerimi bildiririm.

Derlediğim bu çalışmaların hemşerilerime ve araştırmacılara kaynakça olarak sunuyorum.

Mahmut Selim GÜRSEL
Emekli Kütüphane Müdür Yardımcısı

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacık bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz.

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.

Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz. Mahmut Selim GÜRSEL

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsu Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara' da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci sömestrsinde babamın emekli olmasından dolayı 1960 yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da [KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım.

Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım.

1967 tarihin de askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğüne teknisyen olarak göreve başladım.

Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim 1972 tarihinde

Polis Memuru olarak Ankara'da çeşitli şubeler ve karakollarda çalıştım. 16 Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında ayında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim.

Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim.

Kendi kendime Osmanlıca'yı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Ser levham var,

Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim.

03. 08. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım.

1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu

Tasnif Fihristi (Dewey) "kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan "El Yazması" kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşerilerimi haber dar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız rahmetli Turan Kılıççıolu' nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın Çorum' da kalmasını sağladım!

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan Bitlis'e

Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. Şu anda emekli memurum.

Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, Memurluk ve idarecilik yaptım. Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence; en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum:

Kütüphanedeki çalışmalarım ve " El Yazması Kitaplar"ın Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm. Rabb'imizin izni ile Hacca gitmek nasip oldu, iki kitap daha yayımladım ve elinizde bulunan bu derginin çıkmasına vesile oldum. Mesleklerin

insanlara sağladığı maddi avantaj olarak, evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirirseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarım mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüdür.

İdealim: Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı. Yayımlanmış dört çalışmam bulunmaktadır. Bur:

" Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) ",

Bakanlığa sunulmuş; "Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarımda daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım, şiir ve hikâye denemelerim bulunmaktadır.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın.

Çalışmalarım:

<https://gurselyayin.com>

corumlu2000@gmail.com

ÇORUM COĞRAFYASI İLİMİZİN YERİ VE TANIMI

İlimiz. 34 derece 04 dakika ile 35 derece 28 da kika doğu boylam ve 39 derece 54 dakika ile 41 derece 20 dakika arasında bulunmaktadır.

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

ÇORUM'UN TÜRKİYE'DEKİ YERİ

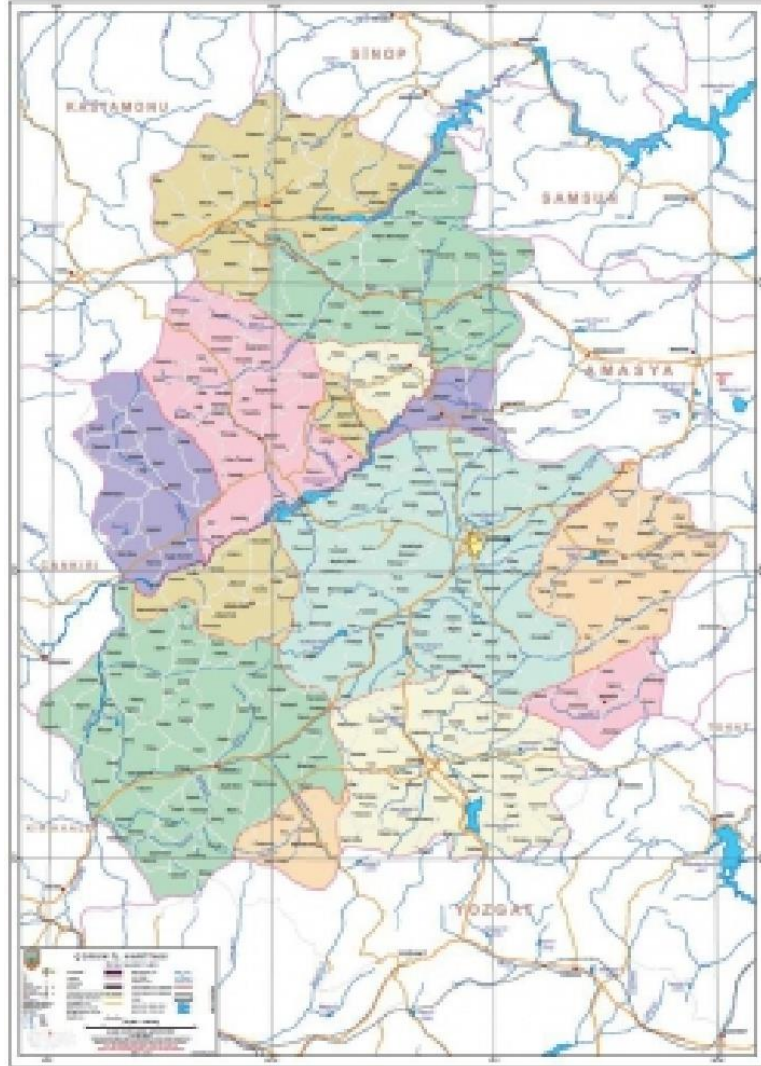
Çorum: Amasya, Çankırı, Sinop, Samsun, Kastamonu, Yozgat ve Kırıkkale illeri ile komşudur. Karadeniz Bölgesi ve Orta Anadolu bölgesinin kuzeyinde bulunur. 1282 km² Yüz ölçümüne sahiptir.

ÇORUM YERLEŞİM YERLERİ**ÇORUM İLÇELERİ MAHALLE KÖY SAYILARI**

ÇORUM İLÇELERİ	MAHALLE SAYISI	KÖY SAYISI
ALACA	7	101
BAYAT	5	40
BOĞAZKALE	3	14
DODURGA	6	12
İSKİLİP	14	64

KARGI	6	58
LAÇIN	3	14
MECİTÖZÜ	8	54
MERKEZ	23	198
OĞUZLAR	7	6
ORTAKÖY	5	14
OSMANCIK	18	55
SUNGURLU	16	109
UĞURLUDAĞ	5	20
ÇORUM GENEL	126	759

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

MAHALLİ İDARE HARİTASI

ÇORUM'UN YERLEŞİM YERİ VE ÖZELLİKLERİ

İç Anadolu bölgesi ile Karadeniz Bölgesi arasında önemli bir geçiş yolu üzerinde olması , Ankara ile Samsun arasında kuzey - güney doğrultusunda geçiş üzerinde yer aldığı gibi batı - doğu doğrultusunda da Kastamonu, Çankırı, Amasya ve Tokat illerinde Çorum topraklarında yer alan yollardan yararlanmaktadırlar. Deniz seviyesinden ortalama yüksekliği (rakımı) 801 m.dir.

Çorum il topraklarının %61'i dağlıktır. Bu dağlar derin vadilerle yarılarak birbirinden ayrılmışlardır.

İlçelerin il merkezine uzaklıkları ise; Alaca 52, Bayat 83, Boğazkale 87, Dodurga 42, İskilip 56, Kargı 106, Laçın 29, Mecitözü 37, Oğuzlar 68, Ortaköy 57, Osmancık 59, Sungurlu 72 ve Uğurludağ 66 km'dir.

Dağlar kuzey-batı yönünde uzanmıştır. Çorum il topraklarının batı kısmı Kuzey batı Anadolu'nun en önemli dağ sırası olan ve batıda Sakarya nehri ile doğuda Kızılırmak nehri

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

arasında uzanan Köroğlu Da  sırasının en doğu ucunda yer alır. Köroğlu da  sırasının Kızılırmak havzasına ulaştığı yerde oluşan önemli yerleşmeler; İskilip, Bayat, Kargı, O uzlar, Dodurga, Alpagut'tur.

ÇORUM'UN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ:

Çorum'u çevreleyen bölgenin coğrafik özellikler içinde dağlık alanlar, platoluk alanlar ve ovalık alanlar bulunmaktadır.

Çorum Ovası'ndaki coğrafik yapılardan platoluk alanlar ise dağlık sahalar ile ova tabanı düzlükleri arasında geçiş alanını oluşturmaktadırlar.

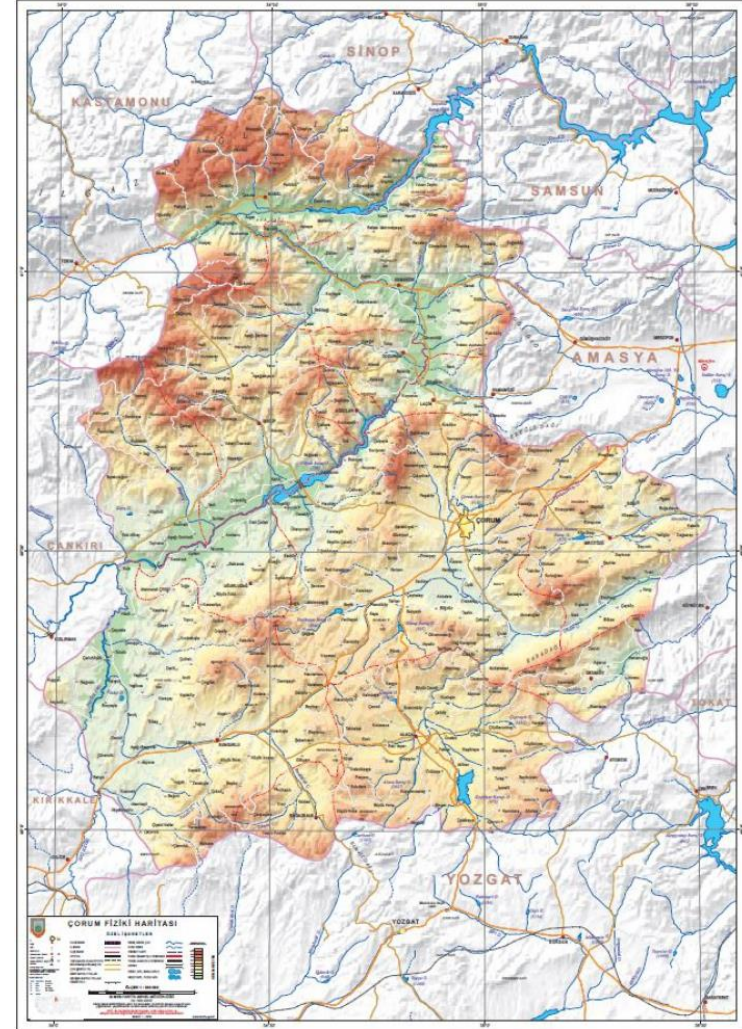
Tektonik yükselmenin eseri olan platolar, alçak plato alan ile yüksek plato alan olarak dağılışı gösterirler.

Çorum alçak platoluk alanlar 850 – 950 m. pek fazla dağılış göstermez. Yüksek platoluk alanlar 1000 – 1150 m. ise daha fazla yer kaplamaktadır.

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

Çorum Ovaların; Denizden ortalama 750 m. yüksekliğe sahiptir.

Bunlardan Çorum Ovası, orta yüksekliğe sahip dağlarla çevrilmiş çöküntü ovasıdır. Kuzeydoğu kenarında Çorum şehrinin yer aldığı Çorum Ovası, iki seviyeden oluşmaktadır. Bu seviyelerden ilki, Çorum şehrinin yer aldığı kuzey ovası iken diğeri ise şehrin hemen güneyinde yer alan bir eşik ile kuzeyindeki ovadan ayrılan Ovasaray olarak bilinen kısımdır. Çorum Ovası'nın kuzeydoğusunda yer alan Çorum şehri de kuzeyindeki dağlık alandan ovaya doğru az bir eğimle uzanmaktadır.

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUM’UN JEOLJİK YAPISI

Çorum şehrinin jeolojik yapısında çeşitli jeolojik devirlere ait seriler bulunmaktadır. Paleozoik dönemden Kuaterner dönemine kadar uzanan çeşitli dönemlere ait arazilerle temsil edilmektedirler.(Harita2)

Türkiye'nin önemli fay hatlarından Kuzey Anadolu Fay Hattı (K. A. F.), Çorum il sınırlarının kuzeyinden geçmektedir.

Çorum’un jeolojik yapısında iki ana kütle “kayaç” grubu çoğunlukta bulunmaktadır. En önemli kütle başkalaşmış kayaçlar, sonra sı da, Tortul Kütleler’dir.

İlin asıl jeolojik karakterini 3. jeolojik zamanın sonları ile 4. jeolojik zamanda meydana çıkma oluşumlar meydana getirmektedir.

Çorum merkez ilçe, Alaca, İskilip, Osmancık, Mecitözü ve özellikle Kargı ilçelerinde çeşitli başkalaşım topraklarına rastlanır.

3. jeolojik zamanın kütlelerinden olan kireçtaşı ve kayatuzu yatakları ile karbon miktarı % 75 kadar olan zengin linyit kömürü yataklarına Osmancık, Dodurga yöresinde 30 milyon ton rezervinde ayrıca Alpagut - Zambal - Karakaya - Ayva ve Ovacık köylerinde bulunmaktadır.

Püskürük kütlelerinden olan Trakit, Granit, Bazalt ve Andezit kimi kütle arazisine de Çorum merkez ilçesinde, Kargı, Sungurlu, Alaca, Mecitözü, Osmancık ve İskilip ilçelerinde rastlanmaktadır. Tortul kütlelere ise vilayetin çok yöresinde bulunmaktadır.

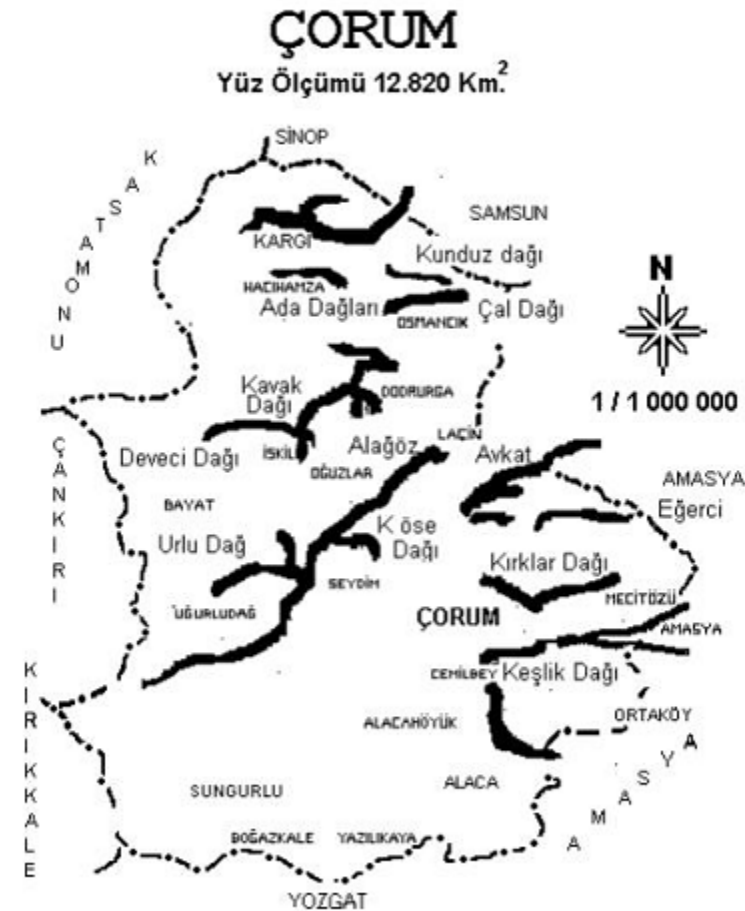
ÇORUM ARAZİ SINIFLARI 1990	
YAPAY ALANLAR	17.897.62 ha
TARIMSAL ALANLAR	610.339.69 ha
ORMAN YARI DOĞAL ALA.	611.942.61 ha
SULAK ALANLAR	370.38 ha
SU KÜTLELERİ	2.218.10 ha

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

İLİMİZDE BULUNAN DAĞLAR

Çorum ili sınırlarında genellikle fazla yüksek olmayan dağlar bulunmaktadır. Merkez İlçenin Güneyin de Dörttepe silsileleri, Batıda Alagöz ve Köse dağları. Kuzeyde ise Eğerci dağı sıraları yer alır.

Dağların Konumları haritada ve 1000 metrenin üzerinde bulunan dağlar aşağıdaki listede verilmiştir.

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

Dağlar ve tepelerin yükseklik sırasına göre düzenlenmiştir.	
Kaynak 1973 Çorum İl Yıllığı	
Adları	Yükseklik
Kargı Erenler tepesi Kös Dağı üzerinde	2097
Kargı Türbe tepe	1981
Kargı Tepelice tepesi	1948
Kargı Dursun tepesi	1889
Mecitözü Kara tepe	1846
Mecitözü Kırklar dağı	1791
Merkez Eğerci dağı	1765
Merkez Çal dağı	1730
Osmancık Dede Çal	1730
Sungurlu Kartal tepe	1700

İskilip Sakarözü dağı	1650
İskilip Deveci dağı	1650
Merkez Alagöz dağı	1650
Sungurlu Nöbetbaba dağı	1641
Mecitözü Karadağ	1520
Merkez Dört tepe	1500
Sungurlu Ziyaret tepe	1425
Alaca Hırkababa tepesi	1425
Sungurlu Beşdam dağı	1425
Mecitözü Avkat dağı	1350
Sungurlu Ağcayürek tepesi	1316
Sungurlu Alatepe	1236
Sungurlu Manastır dağı	1070

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUM'DA BULUNAN OVALAR

Birinci ve üçüncü jeolojik zamanlarda meydana gelen yer kabuğu nedeni ile, dördüncü zaman iklim mevcut bulunan ovalar meydana gelmiştir. Aşağıda bulunan levhada bulunduğu ilçeler ve isimler gösterilmiştir.

Ovaların deniz seviyesi yükseklikleri ve yaklaşık kilometre karesi

Kaynak 1973 Çorum İl Yıllığı

Ovanın Adı	yüksekliği	alanı
Merkez Boğabağı	8000-820	70km ²
Merkez Ovasaray ovası	700-800	375 km ²
Merkez Seydim ovası	950	50 km ²
Merkez ve İskilip Irmak ovası	500-550	600 km ²
Merkez ve Mecitözü Düvenci	900	32 km ²
Merkez ve Osmancık Hamam-özü ovası	450-500	30 km ²

Alaca Hüseyin ovası	725-875	264 km ²
Hacıhamza Kızılırmak kıyısı ov	400-420	1472 km ²
İskilip Dedesi ovası	500-550	250 km ²
İskilip Taybı ovası	550-560	144 km ²
Kargı Devraz Çayı kenarı ova.	400-450	1360 km ²
Kargı Kızılırmak Kıyısı ovaları	270-450	Irmak boy
Mecitözü ovası	850	100km ²
Osmancık ovası	300-350	300 km ²
Sungurlu Budaközü ovası	550-580	750 km ²
Sungurlu Delice ovası	550-600	300 km ²

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUM'DA BULUNAN VADİLER (Boğaz)

İlimizde bulunan ve genellikle boğaz olarak tabir edilen başlıca vadiler şunlardır.

Dana boğazı, Harami deresi boğazı, Hatap boğazı, Hışır boğazı, Kırkdilim boğazı, Sacayak boğazıdır.

Ayrı yeten Kızılırmak, Bayat, İskilip, Merkez ilçe, Oğuzlar, Laçın, Dodurga, Osmancık ve Kargı ilçeleri topraklarından geçen bir çok boğaz ve vadiler içerisinde geçmektedir. Bu boğaz ve vadilerden geçen akarsuların debileri mevsimler itibariyle az veya çok olmaktadır.

DANA BOĞAZI: Çorum ovası ile Seydim ovası arasında bulunaktadır. 6,5 kilometre uzunluğundadır. Başlangıç noktası Harami vadisi başlangıcı ile birleşir.

HARAMİ BOĞAZI: Seydim ovası ile Dedesi ovası arasında bulunmaktadır. Başlangıç noktası Harami vadisi başlangıcı ile birleşir.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

HATAP BOĞAZI: Merkez Bozboğa ovası ile Alaca Hüseyin ovası arasında bulunan 16 kilometre uzunluğunda bulunmaktadır. Hatap çayı bu vadiden geçmektedir.

HIŞIR BOĞAZI: Alaca suyu ile Çat suyunun birleştiği yerdedir.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

KIRDİLİM BOĞAZI: Merkez ilçenin kuzeyinde bulunan Eğerci dağları ile batı kısmında bulunan Ala göz ve Kösedagları arasında bulunur, Çorum-Osman cık yolu buradan geçmektedir.

SACAYAK BOĞAZI: Çorum Çat suyu ile Çekerek ırmağının birleştiği yerde bulunmaktadır. Sacayak ismi vadiye açılan üç boğazdan almıştır.

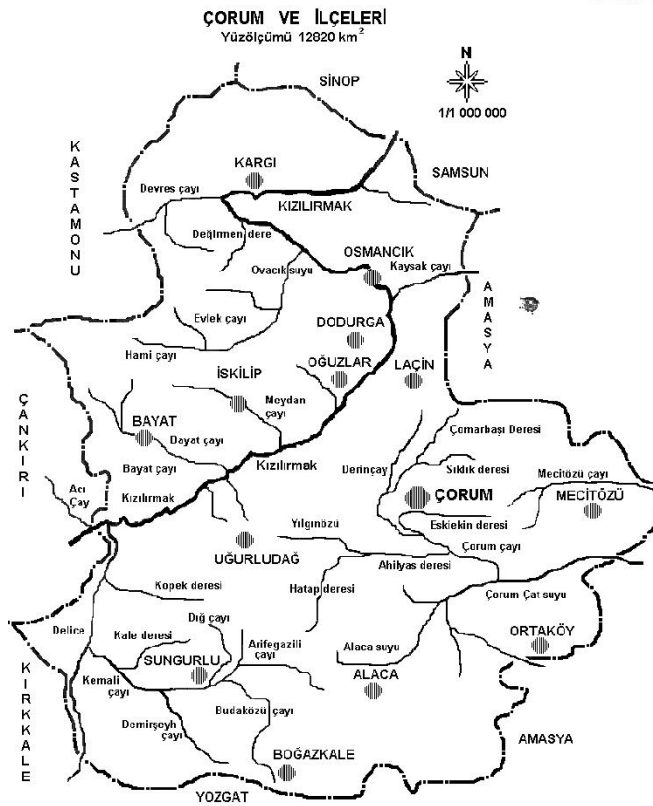
SIKLIK BOĞAZI: Merkez ilçenin Samsun yolu üzerinde bulunmaktadır. Çorum ovası ile Düvenci ovasının sınır vazifesini görür. 7 kilometre uzunluğunda olup, Sıklık suyu bu boğazdan geçerek, Derin çaya karışır.

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ÇORUM'DA BULUNAN AKARSULAR

Çorum İlinde bulunan akarsular Kızılırmak ve Yeşilirmak havzalarına dökülürler.

KIZILIRMAK: İlimizin içerisine Bayat ilçesi sınırları içerisinde girerek, kuzey doğu istikametinden akarak Bayat çayını alır, Bayat ilçesi topraklarında 20 kilo metre aktıktan sonra, İskilip ilçesi topraklarına geçer ve Şehir Meydan çayını alarak İskilip topraklarında 32 kilometre akar, Merkez ilçe topraklarına girer. Merkez ilçe topraklarından sonra Laçın ilçesi ve Dodurga ilçesi sınırını teşkil eder ve Dodurga çayı ile Hamamözü çayını alarak 28 kilometre akar ve Osmancık ilçesi topraklarına girer ve Kavas çayını alır Osmancık topraklarında 32 kilometre akar ve Kargı ilçesine girer ve Değirmen deresi ile Devrek çayını alır, Devres çayı birleşiminde yaklaşık kırk derece dönerek doğuya yönelir, Kargı düzlülüğünü meydana getirir. Kamil bucağından gelen Avlağı deresini alarak 70 kilometre olmak üzere 182 km. uzunluğu bulur ve Sinop iline girer.

Kızılıрмаğın genişliği 100 ile 500 metreyi bulan genişliği ve 1 ile 15 metre derinliği bulunan yatağında akar. Irmağın Çorum topraklarında aktığı yatağında iki önekli çağlayan bulunur.

Kızılırmak üzerinde ilimizde önemli üç köprü bulunmaktadır. Bunlar; Çorum İskilip yolunu bağlayan, Salur köyünün güneyinde bulunan köprü, Osmancık ilçesinde bulunan

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

tarihi Koyunbaba Köprüsü ve Avşar Köyünde Çorum-Kargı yolunu bağlayan köprüdür. Ambarcı kemerinden de Kızılırmak geçilmektedir.

DELİCE SUYU (IRMAĞI): Kızılıрмаğın kollarından Delice suyu Sungurlu ilçesinin en önemli akarsuyudur. 80 kilometreyi bulan Budak özü deresinin kolları olan Kamilli ve Diğ çaylarından beslenir. Delice ırmağı Kırıkkale ve Çankırı illeri arasında sınır teşkil eder.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

YEŞİLIRMAK: Bu ırmağın havzasına dökülen Çekerek ırmağı sularının önemli kısımlarını Çorum Merkez ilçe, Mecitözü ve Ortaköy ilçelerinin dere ve çay suları ile birleşmesiyle oluşur.

ÇORUM ÇAT SUYU DERİN ÇAY: Çomarbaşı deresi ile Sıklık deresinin birleşmesiyle il merkezinde Derin çay adını alır. Hatap ve Yılginözü çayıyla birleşerek Ahilyas deresi birleşerek Ahilyas deresi oluşur. Bu dere; Derinçay ile birleşerek Çorum suyunu meydana getirir. Alaca suyu ile birleşerek Çorum Çat suyu adını alır. Amasya topraklarına girerek Çekerek ırmağı ile birleşir.

MECİTÖZÜ ÇAYI: Kırklar dağından doğar. Mecitözü ilçesi yakınından geçerek Amasya topraklarına giderek Çorum Çat suyu ile birleşir.

ÇEKEREK IRMAĞI: Ortaköy ilçe topraklarının az bir kısmından geçerek Amasya il topraklarına girer.

DERİNÇAY: Derin çayın debisi mevsimlere göre değişim göstermektedir. Çorum Ovasının en büyük su

kaynağıdır. Mevsimsel yağışların azlığı nedeniyle son yıllarda Derinçay'ın menbaa debisi oldukça azalmıştır.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Çorum Merkez ilçe yerleşim alanı içerisinde dereler şunlardır: Melikgazi Deresi, Sülüklü Deresi, İçeridere Deresi, Kapaklı Deresi, Sıklık Deresi, Çomar Deresi, Ayarık Deresi ile İbrahim Çayırı Deresi'dir.

ÇORUM İLİNİN BAŞLICA AKARSULARI UZUNLUK SVE DEBİLERİ DSİ 1994

Kızılırmak İl Sınırları 182 Km Debisi (m³/sn) 137,500

Delice Çayı İl Sınırları 71 Km Debisi (m³/sn) 23,647

Devrez Çayı İl Sınırları 11 Km Debisi (m³/sn) 5.158

Çorum Çayı (DerinçayAlaca Çayı)) İl Sınırları 93 Km Debisi (m³/sn) 7,200

İncesu (Çekerek Çayı) 16 Debisi (m³/sn) 25,817

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUM'DA BULUNAN GÖL VE GÖLETLER

Çorum ili sınırlarında tabi olarak önemli göl bulunmamaktadır.

Merkez ilçede Eymir gölü adı verilen göl bir birikintidir.

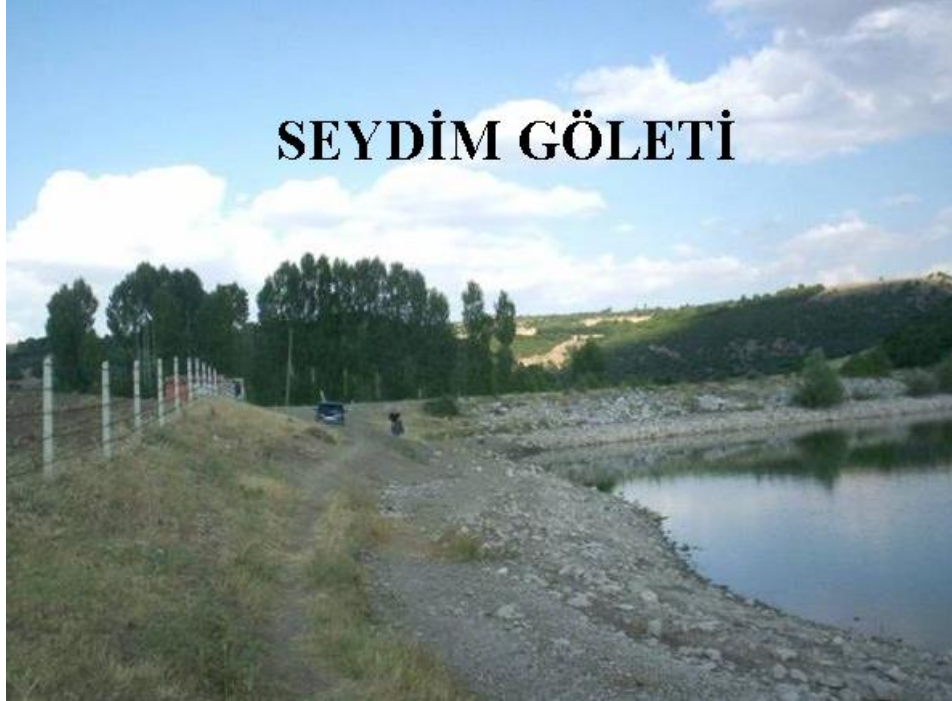
Yazın suları oldukça azalmaktadır. Derinliği 1 metreyi geçmez. Merkez ilçede yağışların bol olduğu dönemlerde Uyuz ve Kırkgöz adı verilen küçük gölcükler bulunmaktadır. Çoğunlukla bunlar yaz mevsiminde kurur.

Osmancık ve Kargı ilçelerinde tümsek tepelerinin üzerinde tektonik özellikleri bulunan birkaç küçük göl bulunmaktadır.

Göletler bakımından Çorum oldukça zengin sayılmaktadır. Kızılırmak üzerinde fizibilitesi yapılmış olan Obruk Barajının ihalesi 25 Kasım 1985 tarihinde yapılmıştır. 26 Nisan 2001 tarihinde barajın hizmete girmesi beklenmektedir. İlimiz topraklarında bulunan göletlerin listesi aşağıdadır.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

GÖLETLER

- 1-Çorum barajı
- 2-Merkez Seydim I ve II.
- 3-Alaca barajı 1300Ha
- 4-Merkez Ahmetoğlan 35Ha.
- 5-Merkez Evciyeni Kışla 50Ha.

- 6-Alaca Geven 30Ha.
- 7-Alaca Bozdoğan 85Ha.
- 8-Alaca Gökkaya 41Ha.
- 9-Alaca Sincan 94 Ha.
- 10-Kargı Aksu 39Ha.
- 11-Kargı Gökdoğan 110.Ha
- 12-Mecitözü Gökkaya 100 Ha.
- 13-Ortaköy Pınarlı 50 Ha.
- 14-Sungurlu İnegazili 35.Ha.
- 15-Alaca Çopraşık 48 Ha.
- 16-Alaca Ürülükaya 250 Ha.
- 17-Alaca Soğucak 74 Ha.
- 18-Alaca Çatak 72 Ha.
- 19-Alaca Atatürk 355 Ha.
- 20-Alaca Sarısüleyman 80 Ha.
- 21-Alaca Seyitnizam 353 Ha.
- 22-Laçın Kuyumcu

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

YAPILMAKTA OLAN BARAJ VE GÖLETLER

- 1-Yenihayat barajı**
- Projeye Alınan barajlar**
- 1-Alaca Koçhisar**
- 2-Hatap**
- 3-Düvenci**
- 4-Tanrıvermiş**
- 5-Obruk**
- 6-Tanözü**
- 7-Sungurlu**
- 8-Mecitözü Hüyük**
- 9-Kızılırmak Dutludere**
- 10-Cemilbey**
- 11-Çekerek**

KAYNAK VE YERALTI SULARI:

İlimizde yağışların 1/10 yeraltına geçmektedir. Bu yer altı sularının birçok kaynağı beslemektedir. Merkez ilçede bulunan suların tuz oranı yüksek düzeyde olmasına karşın, Hüdaverdi artezyeni önemli bir kuyudur. Alaca, Mecitözü ve Kargı ilçelerinde önemli yeraltı sularının bulunduğu DSİ tarafından tespit edilmiştir

Çorum Merkez ilçede içme suyu amaçlı kullanılan, Melikgazi, Mürsel I ve II ve yeni açılan II. Sarılık suyu, Serpin suyu, İçeri dere suyu ve Sağmaca suyu kaynaklarından faydalanılmaktadır. Ayı yeten şehrin çevresinde Çalköy, Konaklı ve diğer yeraltı suları sondaj usulü ile çıkartılarak şehir ihtiyacı için getirilmeye çalışılmakta olup, Çorum barajı, Seydim I ve II barajlarının suları içme amacıyla kullanılmaktadır. Yapımı bitmek üzere olan Yeni Hayat barajı Çorum'un su ihtiyacı için kullanılacaktır.

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

ÇORUM COĞRAFYASI **50**

ÇORUM MERKEZ İLÇE İÇME SUYU TEMİN EDİLEN SU KAYNAĞININ ADI

Eskice

Ayarık

Kavacık

Elmalı

Mürsel

Çimento

Sağmaca

Çorum Barajları

ÇORUM COĞRAFYASI **51**

ÇORUM'DA İKLİM VE KUŞAKLARI

Çorum'un çoğunluğunda genellikle Karadeniz İklimi etkisi görülür.

Karadeniz iklimi olan ilçe ve köyler Kızılırmak havzasında sulunan Bayat, Dodurga, İskilip, Kargı, Laçın, Oğuzlar, Osmancık ve Uğurludağ olup Kışları çok yağışlı, yaz zamanında ise İç Anadolu iklim tesiri ile sıcak olur.

KARADENİZ İKLİM KUŞAĞI: İlimizin içerisinden geçen Kızılırmak sınırının kuzeyinde kalan kısımlar ile Kızılırmak havzası içerisinde bulunan yerler Orta Karadeniz Bölgesinde bulunmaktadır

Bu ilçelerden; Bayat, Dodurga, İskilip, Kargı, Laçın, Oğuzlar, Osmancık ve Uğurludağ tipik Karadeniz ikliminin

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

tesirinde bulunur. Karadeniz ikliminin özellikleri: rutubetli ve bol yağışlı ılıman bir karakter taşır. Kışları bol yağışlı olmakla beraber İç Anadolu ikliminin tesirinde yazları sıcak geçer.

İÇ ANADOLU İKLİM KUŞAĞI: Kızılırmak sınırlarının güneyinde bulunan bölgede kalan merkez ilçe, Alaca, Boğazkale, Mecitözü, Ortaköy ve Sungurlu ilçelerimiz İç Anadolu ikliminin tesirinde kalır. İç Anadolu ikliminin özelliklerinden olan yazları sıcak, kışları soğuk geçer. Karadeniz ikliminin biraz tesiri ile kış ayları uzun sürmeden sayılı soğuk günleri kapsar. Yağışlar çoğunlukla az olur. Bu nedenle ilimiz, Karadeniz iklimi ile İç Anadolu iklimi olan Step ikliminin sınırı durumundadır.

ÇORUM NÜFUS BİLGİLERİ

Çorum ilinin 1927 yılı toplam nüfusu 247.602’dir.

1990’da 609.863’e yükselerek Çorum ili nüfusu bir artış gerçekleştirdiği görülmektedir (Tablo 1). Çorum nüfusunun en yüksek değerine eriştiği yıl olan 1990 tarihidir. Çorum ilinde genel nüfus artışı Türkiye ortalamasının çok altında kalmıştır.

Çorum, 20 Nisan 1924 gün ve 491 sayılı yasayla Alaca, İskilip, Osmancık, Mecitözü ve Sungurlu ilçeleri kendisine bağlanarak il durumuna getirilmiştir. 1953’te Kastamonu’nun Kargı İlçesi de Çoruma bağlanmıştır. 1958’de Bayat, 1959’da Ortaköy, 1987’de Boğazkale ve Uğurludağ, 1990’da da Laçın, Oğuzlar (Karaören) ve Dodurga ilçe haline dönüştürülmüştür. İlin merkezle birlikte 14 ilçesi, ve ilçelere bağlı toplam 38 belde

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ve 735 köy mevcuttur.

Yüzölçümü bakımından Türkiye'nin 20'nci büyük ili olan Çorum'un,1980 yılı genel sayımı sonuçlarına göre nüfusu 571.831 dir.

İl genelinin nüfus yoğunluğu km^2 'ye 47 kişidir. İlde en az nüfus yoğunluğu km^2 'ye 15 kişi ile II. alt bölgede yer alan Kargı İlçesinde olup, en fazla nüfus yoğunluğu ise km^2 'ye 94 kişi ile I. alt bölgede yer alan il merkezindedir.

Alt bölgeler bazında ise, en az nüfus yoğunluğu km^2 'ye 32 kişi ile II. alt bölgede, en fazla nüfus yoğunluğu da km^2 'ye 73 ile I. alt bölgededir.

YILLARA GÖRE ÇORUM MERKEZ VE KIRSAL NÜFUS BİLGİLERİ			
Yıllar	Toplam	Şehir	Kırsal
1927	247.926	43.599	204.327
1936	284.773	45.564	239.209
1940	302.745	49.340	253.405
1945	312.723	47.167	265.556
1950	341.353	52.006	289.347
1955	401.547	62.953	338.594
1960	446.389	83.894	362.495
1965	485.567	97.032	388.535
1970	518.366	124.283	394.083
1975	547.580	145.969	401.611
1980	571.831	167.273	404.558
1985	599.204	200.431	398.773
1990	609.863	356.059	253.804

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇORUM'DA KENT ARTIŞLARI 1927-1990		
Yıllar	Erkek	Kadın
1927	20.992	22.899
1935	21.786	23.778
1940	24.274	25.066
1945	22.463	24.704
1950	25.123	26.883
1955	30.842	32.111
1960	42.689	41.205
1965	49.689	59.189
1970	65.094	59.189
1975	78.504	69.465
1980	85.624	81.649
1985	101.477	89.954
1990	127.863	125.941

ÇALIŞAN NÜFUS

Halkın %52'si şehir merkezlerinde, %48 'i ise bucak ve köylerde yaşamakta olup, dengeli sayılabilecek bir dağılım söz konusudur. I. Alt bölgede şehir nüfusu köy nüfusundan fazladır.

Fakat; bu alt bölge incelendiğinde Mecitözü ve Ortaköy İlçelerinde de köy nüfusunun şehir nüfusundan fazla olduğu, Merkez ilçedeki nüfus fazlalığının buna yol açtığı görülmektedir.

Diğer alt bölgelerde köy nüfusu şehir nüfusundan fazladır. Genel olarak İl Merkezi hariç, diğer bölgelerin tamamında kırsal nüfus kentsel nüfustan fazladır.

Çorum Nüfusu Türkiye ortalamasının altında olduğu gözükmemektedir

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı 1990

	ÇORUM	ORAN (%)
Toplam Nüfus	609.863	100
Erkek	294.082	48
Kadın	315.781	52
0-9 Yaş Grubu	145.097	24
10-19 Yaş Grubu	145.705	24
20-64 Yaş Grubu	286.537	47
65 ve üstü Yaş Grubu	32.524	5

Yukarıdaki tablodan görüldüğü gibi, 0-9 yaş grubuyla 10-19 yaş grubunda Türkiye ortalaması %23 iken, Çorum ortalaması %24'tür. 20-64 yaş grubunda Türkiye ortalaması %50 iken Çorum ortalaması daha iyi olup %47'dir. 65 ve üstü yaş grubunda ise durum

Türkiye geneli için %4, Çorum için %5'tir.

İş Gücünün İktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı (1990)(*)

Nüfus	ÇORUM	ORANI (%)
Toplam	284.218	100
Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık	214.112	75,3
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.794	0,6
İmalat sanayi	14.100	5,0
Elektrik, gaz ve su	383	0,2
İnşaat	10.121	3,6
Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller	11.658	4,1
Ulaştırma, haberleşme ve depolama	5.035	1,8
Mali kurum, sigorta, taşınmaz mallara ait işler, yardımcı iş	2.256	0,8
Toplum hizmetleri sosyal ve kişisel hizmetler	23.836	8,4
İyi tanımlanmamış faaliyetler	923	0,3

Kaynak : DİE, * 12 ve daha yukarı yaştaki nüfus

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere, 1990 verileri e göre Türkiye’de iktisaden faal nüfusun %53,7’si, Çorum’da ise %75,3’ü (214.112 kişi)) tarım ve ormancılıkta faaliyet göstermektedir. 2000 yılında hazırlanan “Türkiye Hayvancılık Sektörü Notu’nda” ise Tarımın istihdamdaki payı Avrupa’da %6,5, Türkiye de ise %42 olarak verilmiştir.n

ÇORUM MEVSİM ÖZELLİKLERİ

İLKBAHAR MEVSİMİ: Azor Antisiklonunun etkisi ile ilimiz, güney batıdan esen Lodos rüzgârının tesirine girer. Bol yağış gösteren Lodos rüzgârı, ilimizde ilkbaharın ilk aylarında kar olarak düşer ve yerde fazla kalmayarak çabucak erir. Mevsimin ikinci ayında bol yıldırımlı yağışlar görülür. Ani ısı değişikliğinden bu yağışlar dolu şeklinde inebilirler.

YAZ MEVSİMİ: Azor Antisiklonunun kuzeye ilerlemesi neticesinde, Karadeniz alçak basınç haline gelir. İlimizde Poyraz adını verdiğimiz rüzgâr kuzey doğu istikametinden Mayıs ayından Ekim ayına kadar devam eder. Çoğunlukla öğleden sonra başlayan Poyraz gece 21-22 sıralarına kadar eser. Poyraz nemli ve serin olması nedeniyle bağ ve bahçeler için faydalıdır.

Poyraz rüzgârı; yaz aylarının ılık olarak geçmesini sağlar. Yağış yaz aylarında ender görülür. Ters yel ismi verilen İç Anadolu’dan gelen rüzgâr tarım alanlarına büyük zarar verir.

SONBAHAR MEVSİMİ: İlimizin en sakin mevsimi sayılır. Bazen kış aylarına sarkar, Kasım ayı sonuna kadar uzayabilir. Halkımız bu aylara Sağır aylar adını verir.

KIŞ MEVSİMİ: Anadolu, Sibirya Antisiklonunun etkisi altında olduğundan, kuzeyden gelen Yıldız rüzgârının tesirine girer. Açık ve berrak havalarda şiddetli soğuklara neden olmaktadır.

TABIATA MÜDAHAYE VE MEVSİMLER

Çorum çevresine yapılan göletlerin Çorum Merkezde oldukça mevsimlere tesiri gözükpektader. Göletlerde bulunan sular havaların ısınmaları ve soğumalarına göre oldukça Çorum Merkez İlçede mevsimleri değerlerinde değişiklikler yaptığı gözükpektedir.

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

Uzun süren kış soğukları hissedilir derecede Çorum Merkez İlçede ılığa dönüşmüş, yağışlar ise kar yerine yağmur olarak görülmektedir.

İlkbahar ise kış aylarını belirli günlerinden sonra daha ılık geçmekte ve bu ılık hava durumu meyve ve sebze tarımında olumsuz olarak ani soğumalarda don ve kırağı olarak gözükmekte, üreticilerin bu değişiklikleri kendi çabaları ile önlemleri için girişimlerde bulunmamaları yüzünden maddi zararlar görmektedirler.

Yaz aylarında ise havada göletlerin sıcaklık yoğun buhar salmaları yüzünden deniz kenarlarında gözüken bunaltıcı hava yoğunluğu olduğu gözükmemektedir,

Sonbahar ayları ise Merkez ilçede oldukça uzayarak kış ayı içerisine sarmakta olduğu gözükmemektedir.

1929-1994 tarihleri arasında ortalama yağış grafiği aşağıda verilmiştir.

ÇORUM İLİ İKLİM VERİLERİ

AYLAR	1994 ORTA. (°C)	UZUN YIL OR (°C)	1994 TOP YAĞIŞ (mm)	UZUN YIL OR (mm)
OCAK	1,8	-0,1	5,0	37,2
ŞUBAT	3,3	0,6	21,1	29,5
MART	9,3	4,6	29,7	36,9
NİSAN	11,8	10,6	30,9	47,3
MAYIS	13,6	14,5	97,5	62,8
HAZİRAN	19,9	17,7	6,1	51,5
TEMMUZ	23,3	20,8	52,9	19,5
AĞUSTOS	22,9	20,6	0,6	13,3
EYLÜL	19,7	17,0	1,5	19,5
EKİM	11,5	11,5	9,6	26,6
KASIM	6,0	5,3	48,1	33,5
ARALIK	2,4	1,9	122,5	45,1
YILLIK ORT/TOP.	12,1	10,4	425,5	422,7

ÇORUM'UN DOĞAL VE TARIMSAL BİTKİ ÖRTÜSÜ

Doğal ve tarımsal bitki örtüsü ilimizde çeşitlilik arz eden iki iklim bölgesi olması nedeniyle bu iki iklim bitki türleri bulunmaktadır.

Bol yağış alan bölgeler ormanlık alanları kapsar. Güney kısımları Fundalık ile Step bitkileri bulunurlar.

Kuzey kısımlar nemli ve serin olması ve sık yağış alma kütleleri olduğundan sık ve gür orman ağaçlarına rastlanır.

Devamlı akarsu yataklarının çevrelerinde yetişen ağaçlar dışında orman alanları İlimizin ¼ ünü kaplar. Ormanlar çoğunlukla karma orman tipinde bulunur.

Karma ormanda Meşelikler, Fındık, Kızılcık, Yabani Erik, Yabani Elma ve Armut ağaçlarına rastlanır. Yüksek yerlerde iğne yapraklı ormanlarda Karaçam, Sarıçam ve Köknar ağaçları bulunur.

İĞNE YAPRAKLI ÇAM AĞAÇLARI

Çorum İlimizin Ormanlık alanı 3 Orman İşletme Müdürlüğü orman alanı toplamından oluşmaktadır. Çorum, İskilip ve Kargı Orman İşletme Müdürlükleri

Çorum ilende orman topluluğu koruluklar olarak meşe olarak görülür. 1200 metre üzerinde bulunan alanlarda karaçam kuzey kesimlerde sarıçam ağırlıklı ağaçlar görülmektedir.

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

BOZUK MEŞELİK

Çorum ili ormanlık alanlarının % 60 ı İğne yapraklı ağaç türlerinden (Çam, Köknar, Ardıç vb. türler), % 40 ı ise Geniş yapraklı ağaç türlerinden Meşe çeşitlerinden saçlı meşe ile tüylü meşe ve ispir meşesi, Gürgen, Kayın, Kavak, Fındık vb. türler, sulak yerlerde söğüt çeşitleri ile kavak ağaçlarından oluşmaktadır.

Yayılış olarak Çorum Merkez, Kargı, İskilip, Bayat, Oğuzlar, Osmancık, Dodurga, Laçın ve Ortaköy ilçelerinde ağaç türü olarak ağırlıklı Karaçam yayılış göstermektedir. Osmancık

ve Kargı da Sarıçam ile yangına daha hassas olan Kızılçam türü de bulunmaktadır.

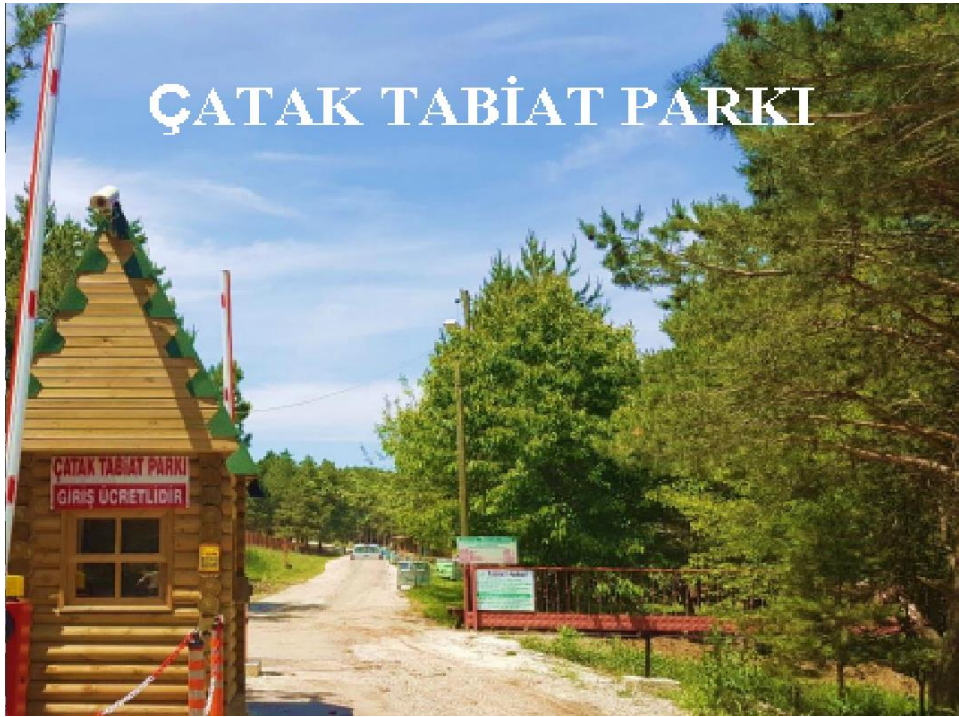
Günümüzde yapılan ağaçlandırma faaliyetleri ile geliştirilmiş olup bu çalışmaya örnek Sıklık Boğazında doğal olarak bulunan meşelerin zamanla seyrekleşin tahrip edilmesi sonucunda bu bölgede karaçam ve sedir ağaçları yetiştirilme çalışması gerçekleştirilmiş ve sonuç olumlu olarak karşımıza çıkmaktadır.

SIKLIK TABİAT PARKI

KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!

İskilip ve Bayat ilçelerinde Sarıçam ile Gökmar türleri de mevcuttur. Sungurlu, Mecitözü, Alaca, Boğazkale ilçeleri ile Merkez ilçenin bir kısmında ise Meşe türleri yayılış göstermektedir. Orman işletmesi, il genelinde ağaçlandırma faaliyetleri yapmaktadır.

ÇORUM'DA ARAZİ'DE TOPRAK KULLANIMI

İlimizde kahverengi orman atığı topraklar, alüvyon topraklar, bünyesinde çok su bulunduran hidromorfik topraklar, kestane ve kırmızımsı ile kahverengi topraklar, dağlarlar gelen toprakların dağ eteklerinde birikmesi ile meydana gelen Alüvyonlu topraklar görülür.

KATMAN	Alan (ha)
Sulanamayan Ekilebilir Alanlar	310307,46
Bitki Değişim Alanları	184382,22
Doğal Bitki Örtüsü İle Karışık Tarım Alanları	152891,59
Sürekli Sulanan Alanlar	115013,09
İğne Yapraklı Ormanlar	109611,84
Seyrek Bitki Alanları	102303,07
Doğal Çayırliklar	69733,56
Geniş Yapraklı Ormanlar	56315,43
Karışık Ormanlar	42407,28
Sulanmayan Karışık Tarım Alanları	31950,76
Mera Alanları	13917,64
Pirinç Tarlaları	12292,63

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Su Kütleleri 893348
Sulanan Karışık Tarım Alanları 7230,46
Çıplak Kayalıklar 6633,34
Sürekliliği Oymayan Yerleşim Alanları 5823,63
Sürekliliği olmayan Karasal Yerleşim Alanları 3335,68
Endüstriyel Olmayan Yerleşim Alanları 2333,6
Sahiller, Kumsallar Kumluklar 1854,4
Maden Çıkarma Sahaları 965,28
Su Yolları 794,52
Üzüm Bağları 653,27
Sürekli Şehir Yapı alanları 637,98
Bataklıklar 596,98
Sulanan Meyve Alanları 540,8
Sulanmayan Meyve Alanları 508,14
İnşaat Sahaları 212,72
Spor ve Eğlence 175,18
Kara Yolları 66,02
Tarımsal Alanlar 47,01

ÇORUM'DA TABİİ VE TARIM BİTKİ TÜRLERİ

**İl Geneline Tarım Alanlarda, Ormanlık
Yerlerde, Kayalık Bölgelerde Ve Evlerimizin İçi İle
Bahçelerinde Bulunan Bitkilerin Bazıları:**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ACI PELİN OTU

AKASYA

ALTIN OTU

**ALTUN YALANCI
BEZELYE**

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

ARDIÇ AĞACI

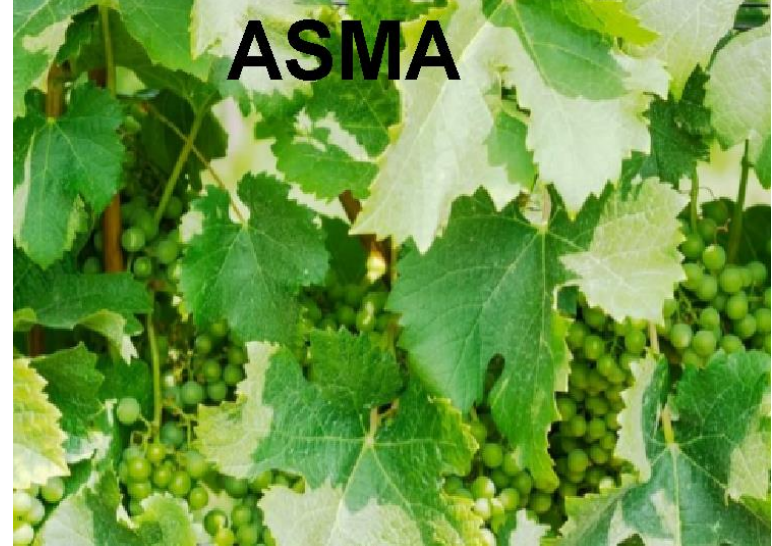
ARMUT (Malatya)

ARPA

ASMA

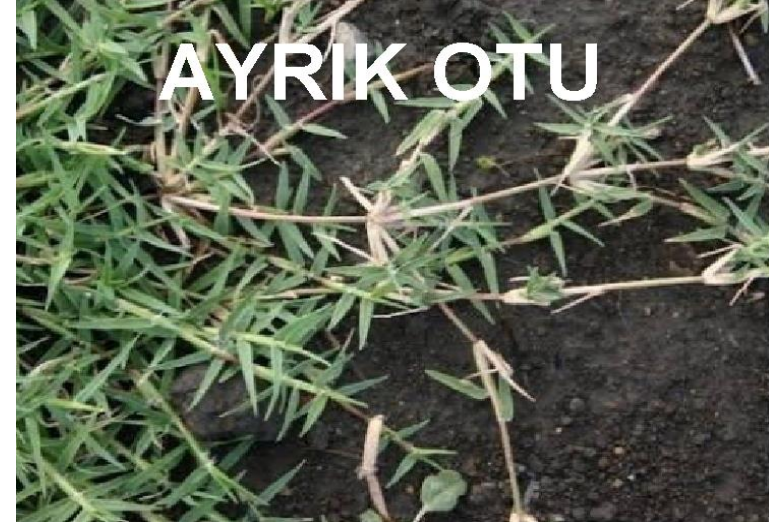
[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

AT KUYRUGU

AY ÇEKİRDEĞİ

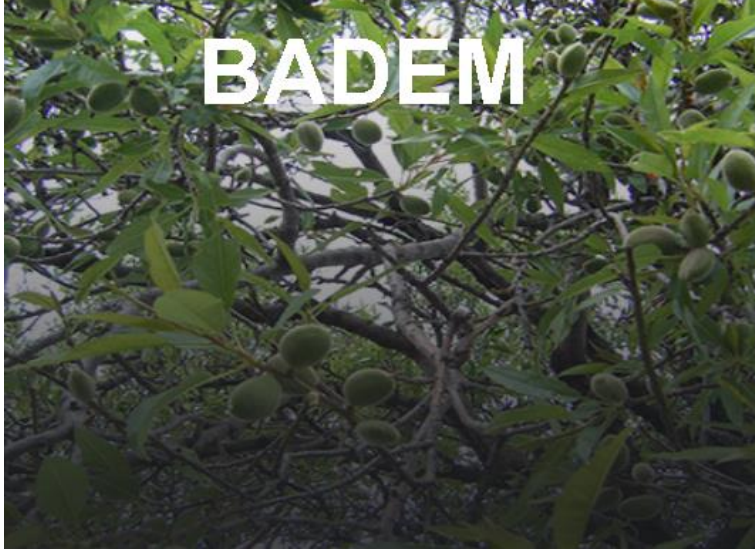

AYRIK OTU

AYVA

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

BADEM

BAKLA

BALDIRAN OTU

BEYAZ DAM KORUĞU

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ÇOBAN ÇİÇEĞİ

ÇUHA ÇİÇEĞİ

BUĞDAY

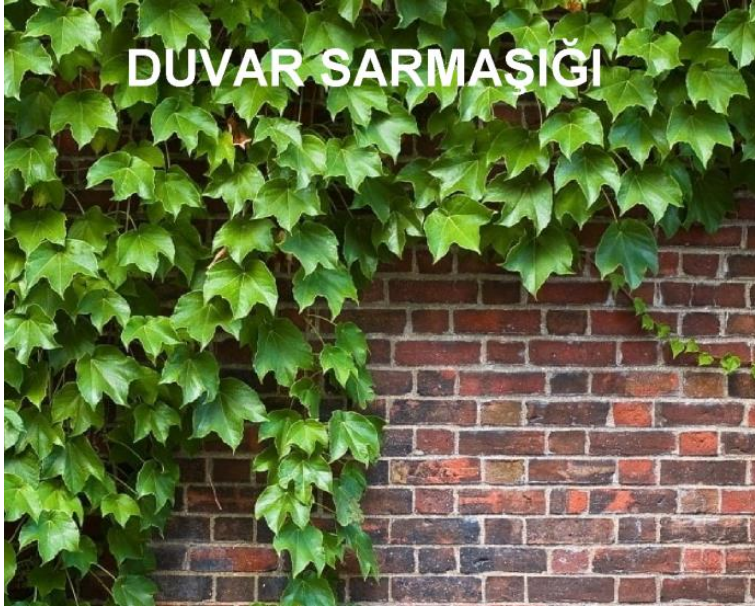

ÇAVDAR

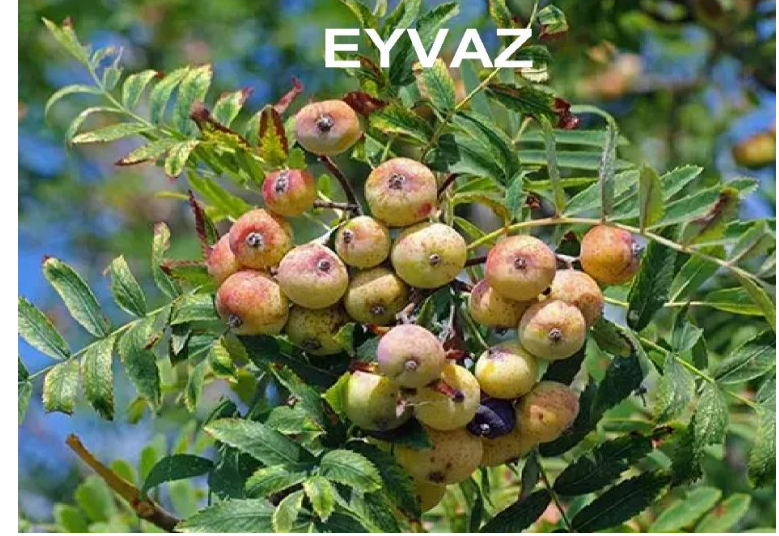
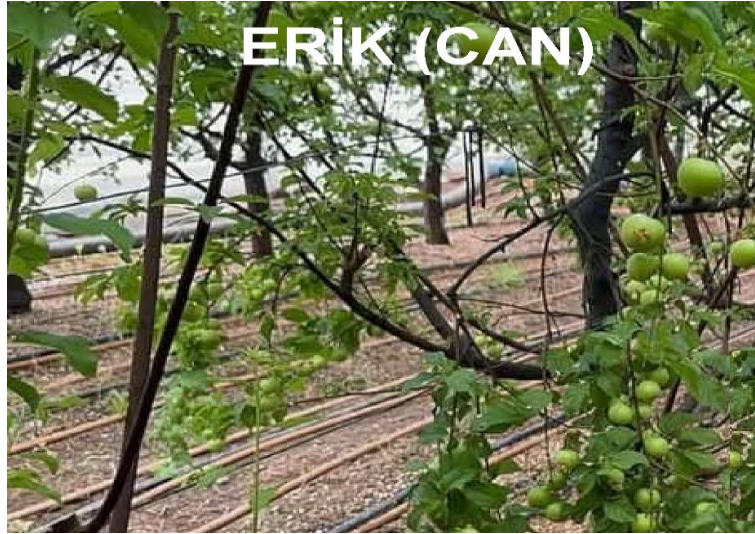
[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

KAYSI

KEÇİ SÖĞÜDÜ

KIZIL AĞAÇ

KIZILCIK AĞACI

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

MEŞE

MISIR

MİNE ÇİÇEĞİ

MOR SÜMBÜL

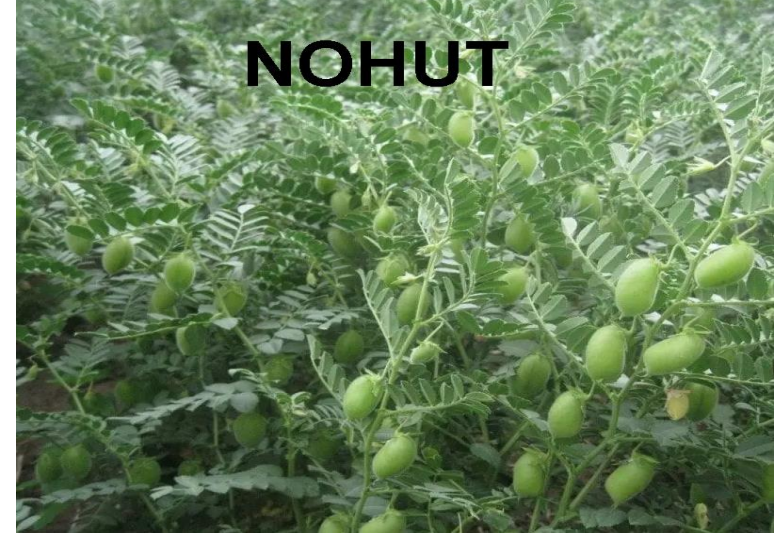
[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

MUŞMULA

NANE

NOHUT

OVA AK AĞAÇ

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

REZENE

SALKIM SÖĞÜT

SAPLI MEŞE

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

SOĞAN

SÖĞÜT OTU

SÜTLEĞEN

ŞEFTALİ

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

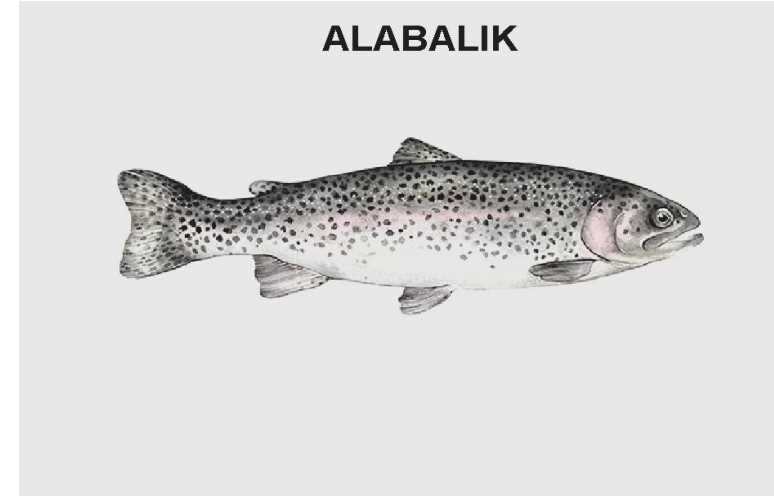
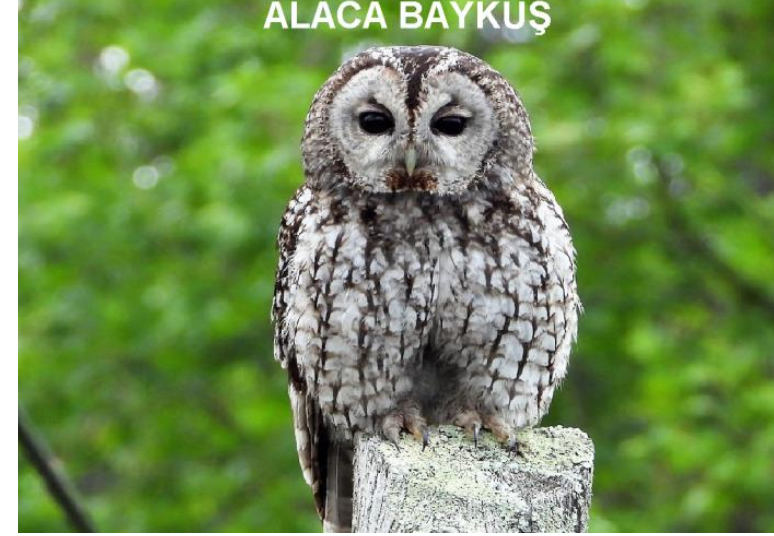
gibi bitkiler, ilkbahar yağmurları ile yetişenler ve yaz sıcaklığında kuruyarak kururlar.

ÇORUM'DA TABİİ VE EVCİL HAYVAN TÜRLERİ

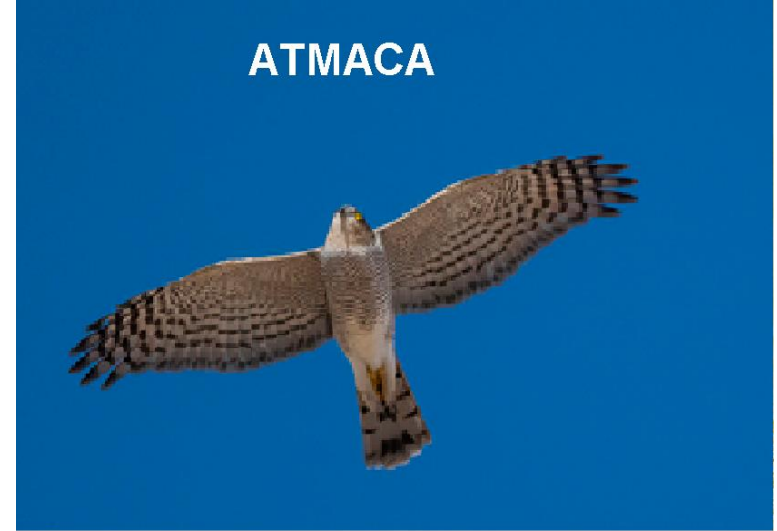
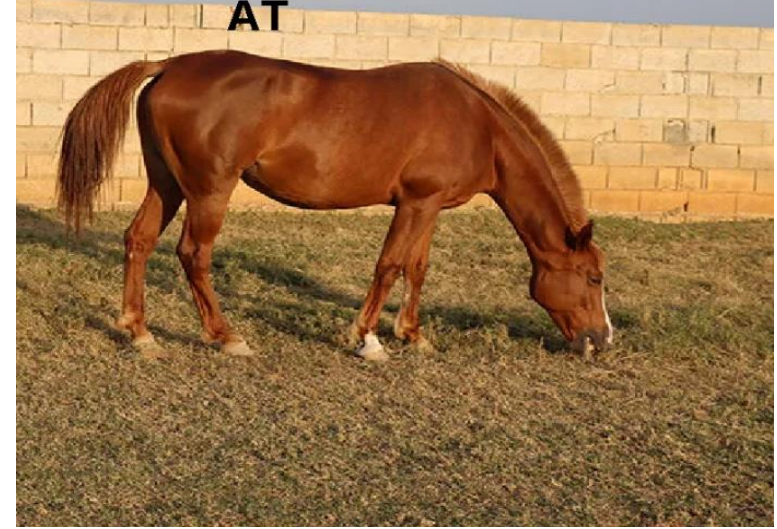
**İl Geneline Ev İle Açık Alanlarda, Ormanlık Yerlerde Ve
Kayalık Bölgelerde Bulunan Hayvanlardan Bazıları**

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

EŞEK

EV FARESİ

EV KIRLANGICI

GELİNCİK

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

GUGUK KUŞU

GÜVERCİN

HİNDİ

HOROZ

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

KARA TAVUK

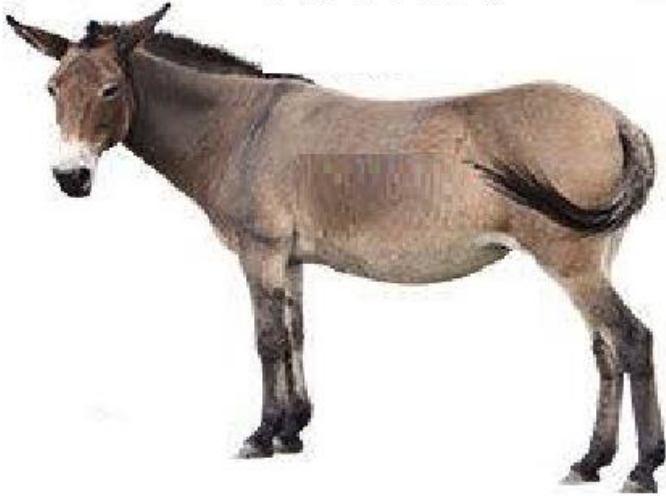
KARINCA

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

KARTAL

KATIR

KAYA KARTALI

KAYA SANSARI

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

KAZ

KEDİ

KEÇİ

KEKLİK

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

KERKENEZ

KIRLANGIÇ

KIZIL GEYİK

KIZIL ORMAN FARESİ

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

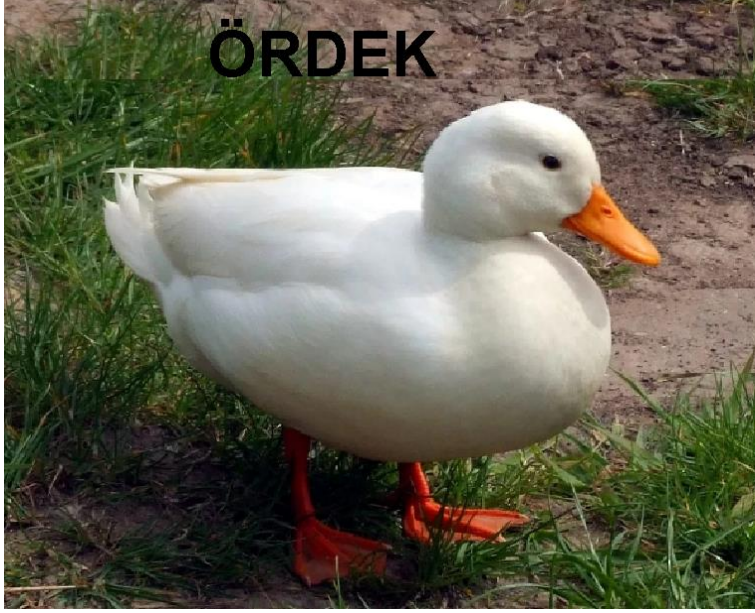
[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

LAĞIM FARESİ

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

SAKSAĞAN

SANSAR

SARI KUYRUKSALLAYAN

SAZAN BALIĞI

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

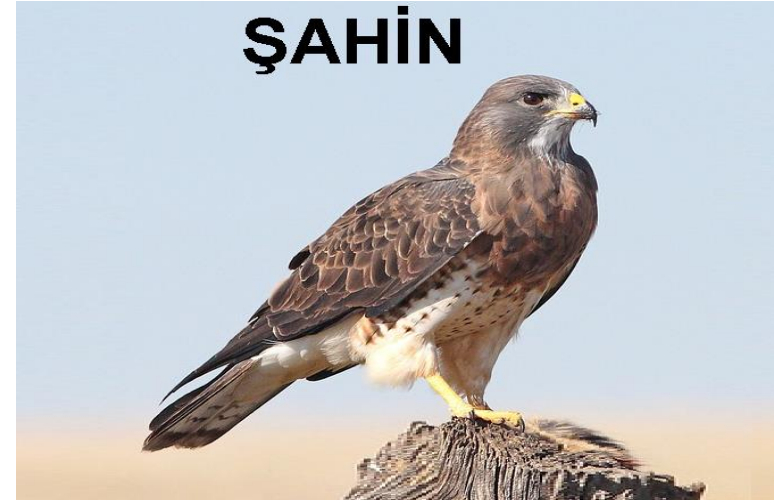
SERÇE

SIĞIRCİK

SİNCAP

ŞAHİN

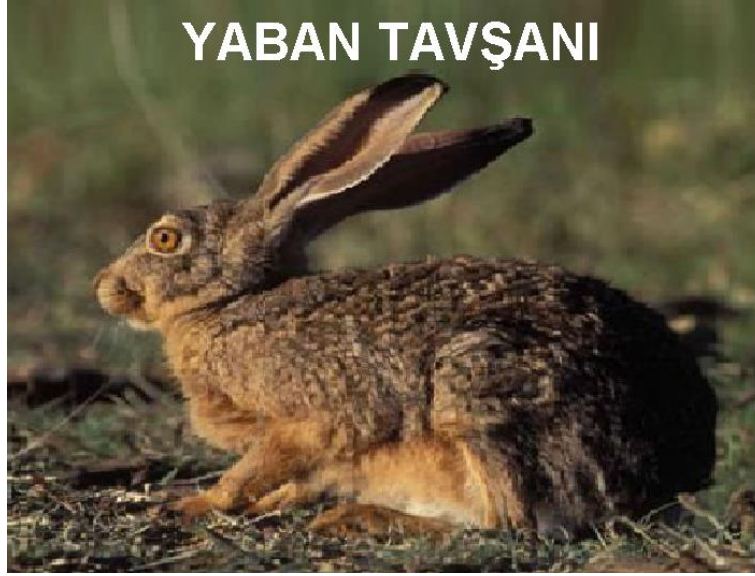
[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

YABAN TAVŞANI**YAYIN BALIĞI****YEDİ UYUR**

İlimizde bulunan evcil ve yaban hayvanlarının ve Akarsularda tatlı su balıkları vardır.

İlimizde bulunan göletlerde kültür balığı ile balık çoğaltımına gidilmiştir. Özel sektörün girişimleriyle de, birkaç balık çiftliğinde üretim havuzlarında Alabalık yetiştirilmektedir.

Sportif amaçlarla avcılık ilimizde oldukça yaygın olup, kara avcılığı ile su avcılığı (balık tutma) amatörce yapılmaktadır. Bütün ilçelerimizde Avcılık kulüpleri bulunmakta olup üye sayıları oldukça fazladır.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

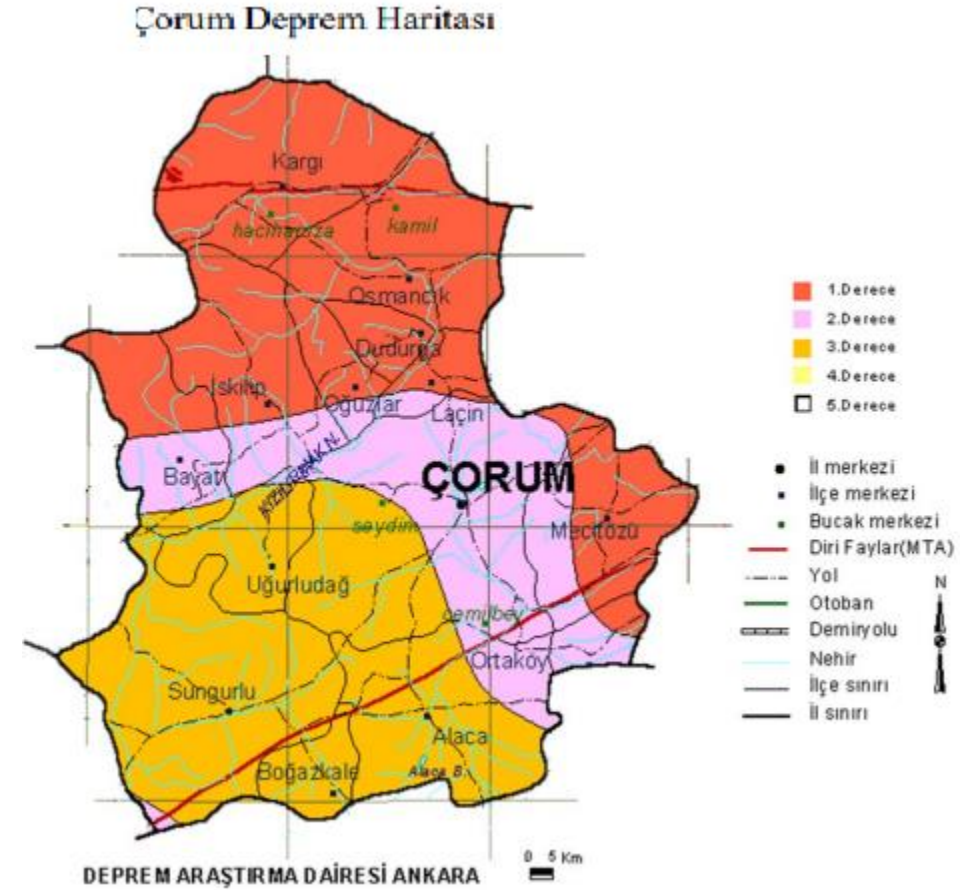
ÇORUM'DA DEPREMLER

İlimiz yer aldığı Çorum Ovası depremsellik açısından değerlendirildiğinde, Kuzey Anadolu Fay Hattına yaklaşık 55 kilometre uzaklığı ile deprem riskinin bulunduğu bir konumdadır.

Çorum'a 30 kilometre Güneyinde bulunan fay hattı ise kuzeydoğu – güneybatı yönünde uzanan Ezinepazarı Fay Hattı'dır. Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın güneybatıya doğru devamını teşkil eden bu fay hattı, yaklaşık 250 kilometre uzunluğundadır.

Çorum'un doğusunda ve 45 kilometre uzaklığında yer alan bir diğer fay hattı ise Merzifon Fay Hattı'dır. Bu hat Merzifon Ovası'nın güneyinde doğu – batı yönünde uzanmaktadır

Şehir merkezinin fay hatlarına olan uzaklığı Çorum Şehir orta büyüklükte depremlerin yaşanmasını güçlendirmektedir.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Çorum İli Deprem Riski Dağılımı

Yerleşim Yeri	Deprem Bölgesi
ÇORUM (MERKEZ)	2
ALACA	3
BAYAT	2
BOĞAZKALE	3
Cemilbey	2
DODURGA	1
Hacıhamza	1
İSKİLİP	1
Kamil	1
KARGI	1
Kunduzlu Beldesi	1
LAÇIN	1
MECİTÖZÜ	1
OĞUZLAR	1
ORTAKÖY	2
OSMANCIK	1
Seydim	3
SUNGURLU	3
UĞURLUDAĞ	3

Kaynak :Bayındırlık İl Md.

Çorum'da olmuş Depremlerin Kronolojik dizini
1050 Amasya zelzelesi

1075 Çorum'un Bizans'tan alındığı yıl, Danişmend depremi,

1459 II. Beyazıt zamanında olan deprem 40 gün devam etmiştir,

1514 Çorum'un 1/3 ünü harap olduğu, halkın bir kısmının göç ettiği

1543 Çorum Merkezde 30 ev yıkılmıştır,

1578 Halk Çok zarar gördü. Hububattan alınan vergide muaf oldu

1579 Gülabibey Camii yıkıldı,

1585 H.993 Çorum zelzelesi ve Amasya zelzelesi

[**KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!**](#)

1668 H.1079 Amasya zelzelesi

1692 senelerinde seferin on sekizince gecesi Çarşamba günü Büyük zelzele olmuştur ,şehirleri köyler harap olmuştur.

1729 cemazillievvelin yirmi altıncı günü Çorum’da kuşluk vaktinde zelzele oldu. O gün altı kere zelzele oldu,bir aydan fazla deva etti, İskilip ‘in bütün evleri harap oldu.

1734 Temmuzun sekizinci günü şiddetli bir zelzele oldu.

1759 Muharrem yirmi dördüncü Çarşamba gecesi beşinci saatte zelzele oldu,

1793 H.1208Çorum zelzelesi

1800 600 kişi şehri terk etti,

1824 Halk uzun zaman çadırlarda kalmıştır,

1908 H.1326 İskilip zelzelesi

1939 Erzincan depremi, Çorum’da da çok hasar yapmıştır,

1943 tarihi 26-27 Kasım saat 20 civarında deprem olmuş, 20 saniye devam etmiştir. 2554 ev yıkılmış ve 3692 ev hasar görmüş, 618 kişi vefat etmiş,217 yaralı vardı.5375 baş hayvan telef olmuştur,

1991tarihi 31 Aralık 10.30 da 3.3 şiddetinde,

1992 tarihinde 5 Nisan 18.05 de 5.4 şiddetinde olup 6 saniye sürdü,

1996 tarihinde 14 Ağustos 1 saat arayla 2 kere sallandıktan sonra pek çok sayıda deprem olmuştur.

1997 tarihinde 28 Şubat saat 02.04 de 4.8 şiddetinde hasarsız sarsıntının azalan şiddetiyle 5 sarsıntı oldu.

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

Hicri 960 ve Hicri 1247 seneleri zarfında Çorum'a ait zelzeleler. İ.Sabuncuoğlu (Not: Bir el Yazma kitaptan alınmıştır notu var)

Hicri 986 Cemazillahirinin on altıncı Pazar gecesi idi, çarşı, Pazar, yapı mescitler ve camiler harap oldu. (986=1578)

Hicri 1104 senelerinde mahi seferin on sekizinci gecesi leylei Çarşamba idi. Bir azim zelzele olmuştur ki nice şehirler karyeler harap olmuştur. Fi tarih (1104=1692)

18 şehri seferühayr li sene Erbaa emle ve elf vakitler de beynel işayeyn Hicri 1142 senesinde mahi cemazillievvelin yirmi altıncı günü hazırlanan ibtidasında iseyn günü nefsi Çorum'da kuşluk vaktinde zelzele oldu. Ol gün zelzele öylece altı kere oldu, bir aydan ziyade zelzele oldu. İskilip şehrinin cümle evleri harap oldu. (1142=1729)

Hicri 1147 Nefsi Çorum mahisaferin on yedinci günü Temmuz'un sekizinci günü yevmi düşenbih vakti asırdan iki saat sonra azim zelzele oldu. (1147=1734)

Hicri 1172 senesinde mahi Muharrem ül Hare-meyn yirmi dördüncü Çarşamba gecesi beşinci saatte zelzele oldu. (1172=1759)

Çorumlu Dergisi 29.sayı

1-Orta Anadolu'da belli başlı zelzeleler

2-1050 H.442 Amasya zelzelesi

3-1075 H.468 Danişmend'liler zelzelesi (Çorum'da)

4-1415 H.818 Amasya zelzelesi

5-1509 H.915 Türkiye Büyük zelzelesi

6-1514 H.920 Çorum zelzelesi

7-1543 H.950 Çorum zelzelesi

8- 1585 H.993 Çorum zelzelesi ve Amasya zelzelesi

9-1668 H.1079 Amasya zelzelesi

10-1793 H.1208 Çorum zelzelesi

11-1908 H.1326 İskilip zelzelesi..."

[KİTAP BAŞINA GİTMEK İÇİN TIKLAYINIZ!](#)

ISBN978-625-97249-6-6

ÇORUM COĞRAFYASI

KAYNAK ESERLER: 83

ÇORUM COĞRAFYASI

Mahmut Selim GÜRSEL
2000